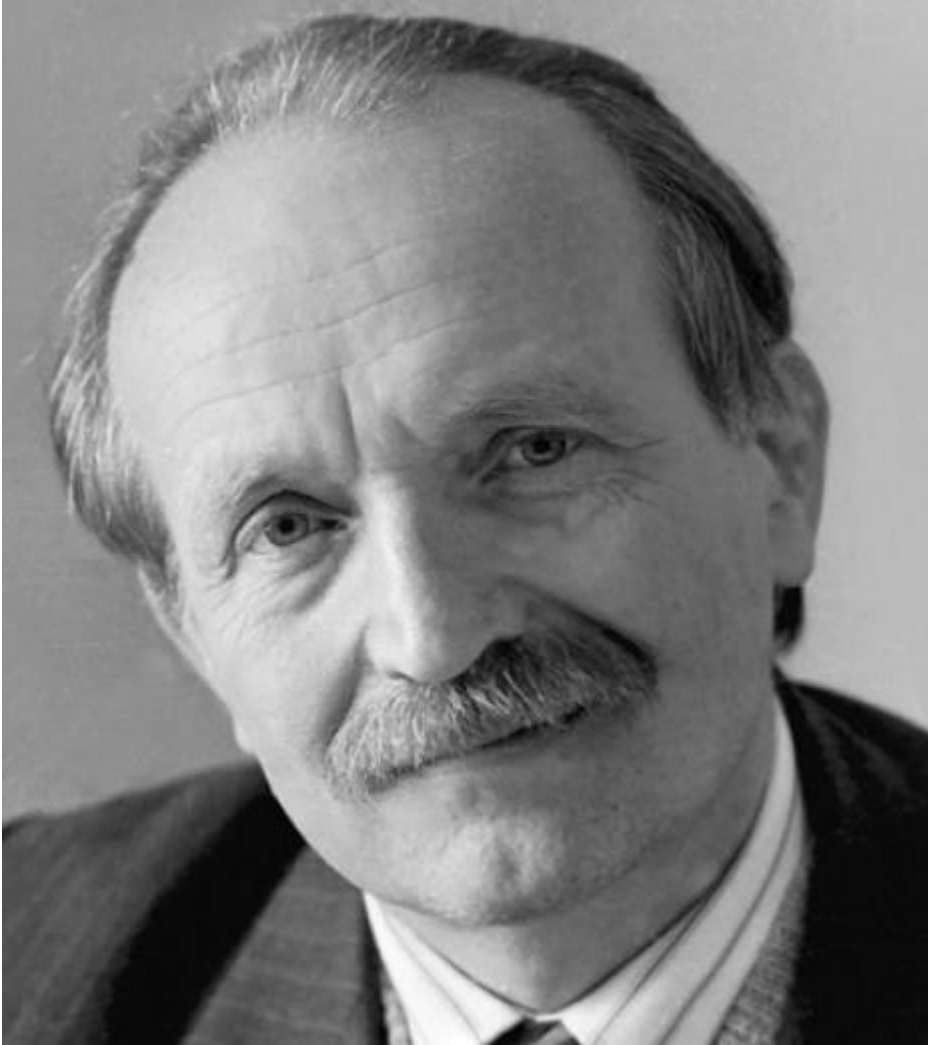

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ: 4 ПОДВИГИ І ЖИТТЯ В ІМ'Я НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Чорновіл В'ячеслав Максимович (народився 24 грудня 1937 року в с. Єрки Черкаської області, загинув в автомобільній аварії 25 березня 1999 року в м. Бориспіль, Київської області), відомий український політик і публіцист, дисидент часів СРСР, засновник Народного Руху України, Герой України.

4 подвиги В'ячеслава Чорновола.

В'ячеслав Чорновіл увійшов в історію як символ української національної ідеї, як один з тих, хто сміливо виступав за захист прав людини в СРСР:

1. Бути дисидентом в СРСР, тим більше українським, - значить, стати для нащадків символом і героєм своєї епохи і... вигнанцем для оточення і країни, в якій він жив. Дисидент - це людина, яка відстоює переконання, які не відповідають загальноприйнятим в епоху тоталітаризму. У СРСР інакомислення каралося тюремним ув'язненням, божевільнями або висилкою з країни. Це крах власної кар'єри і будь-яких перспектив службового росту для членів сім'ї, включаючи дітей.

Чорновола

В'ячеслав Чорновіл (1937) до 29 років вважався успішним і перспективним українським журналістом: хлопець із села Звенигородського району Черкащини успішно закінчив факультет журналістики КДУ, в 27 років став кандидатом філологічних наук, працював у столичній газеті "Молода гвардія", одружений, 2 дітей - Андрій (1962) і Тарас (1964) та... опублікував самвидавний збірник "Лихо з розуму", в якому були зібрані портрети двадцяти "злочинців" з української інтелігенції, які постраждали у 1965-1966 рр. за свою любов до України, її мови та культури. В. Чорновіл опублікував біографії кожного з в'язнів, уривки їхніх творів, листи з таборів. Покарання не змусило себе чекати. У листопаді 1967 року Чорновіл був уперше засуджений до 6 років колонії суворого режиму.

2. 1969-1988 рр. - Вся репресивна машина СРСР виявилася не спроможною зламати українця. У 1969 р В'ячеслав Чорновіл був достроково звільнений. На його кар'єрі в СРСР можна було поставити жирний хрест: щоб прогудувати сім'ю, він працював то рядовим співробітником на метеорологічній станції в Закарпатті, то землекопом в археологічній експедиції під Одесою, то вантажником на залізничній станції у Львові. У вільний час

- видавав підпільний самвидавний журнал "Український вісник" (1970-1972 рр.), за який був вдруге засуджений на 6 років ув'язнення в колонії суворого режиму і 3 роки заслання, яку відбував у Мордовії і Якутії аж до 1978 року;

- в 1979 р став членом Української Гельсінкської групи (перша спроба українських дисидентів створити політичну опозицію комуністичному режиму), за що в 1980 році утретє був заарештований і засланий на п'ять років до Якутії без права виїзду в Україну;

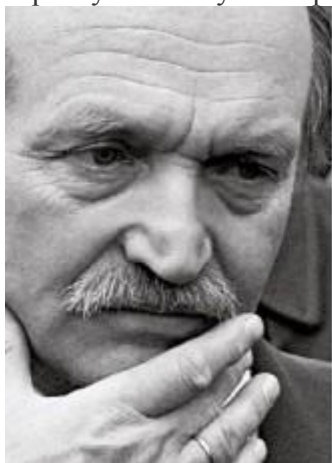
- у 1988 році КДБ спробував позбавити Чорновола радянського громадянства, щоб вислати з країни, однак він закликав усі західні країни не приймати його. Спроба карального апарату СРСР і тут провалилася.

3-й подвиг В'ячеслава Чорновола - заснування в 1988 р "Народного руху України" - політичного націонал-демократичного руху, який відстоює боротьбу за незалежність України,

а з 1991 р - побудова незалежної Української держави. У цей період часу В'ячеслав Чорновіл тричі (1990, 1994, 1998) ставав народним депутатом України;

- був незмінним лідером націонал-демократичного руху в Україні;
- найбільш авторитетним українським політиком за кордоном (тому й членом української делегації в ПАРС).

4-й подвиг В'ячеслава Чорновола - балотування кандидатом у Президенти України (1999 р) і загибель в автокатастрофі. За словами Тараса Чорновола, його батька "вбили, бо боялися, що він зламає схему безперешкодного виходу в другий тур Кучми з Симоненком, що гарантувало б Кучмі перемогу".

**НАСТАВ ЧАС ВЕЛИКОГО
ВИБОРУ: АБО ЄДНІСТЬ І
ПЕРЕМОГА ТА ШЛЯХ ДО
СВІТЛА, АБО ПОРАЗКА,
ГАНЬБА І ЗНОВУ ДОВГА
ДОРОГА ДО СВІТЛА І ВОЛІ.**

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ

[В'ячеслав Чорновіл про](#)

[президентські вибори](#)

Можливо, українська історія пішла б іншим шляхом, якби залишився живим В'ячеслав Чорновіл, особливо якби замість Кучми (1999 г.) і замість Ющенка (2005 г.) керівником Української держави став би людина, яку не змогли зламати навіть радянські табори, який виступав в Україні за ті ж реформи, які одночасно проходили в 90-і рр. в Польщі, Латвії, Естонії та Литві, завдяки яким ці країни стали повноправними членами Євросоюзу і НАТО, уникнувши агресії Росії в 2014-2015 рр.

Цікаве про В'ячеслава Чорновола.

Фото [В'ячеслава](#)

[Чорновола із матеріалів КДБ](#)

- "Чорновол" або "Чорновіл": в Інтернеті прізвище українського національного героя пишуть і так і так - "Чорновол" (зазвичай пишуть росіяни), "Чорновіл" - українці, Приміром, у паспорті "Чорновіл". У радянських документах КДБ він вказувався як "Чорновол".

Стаття про [В'ячеслава](#)

[Чорновола в російському сегменті Вікіпедії](#)

Цікаво, що в російському сегменті Вікіпедії, прізвище В'ячеслава Максимовича звучить не Чорновіл, а Чорновол:

- Чорновіл виступив на прем'єрі фільму "Тіні забутих предків" проти арештів представників української інтелігенції, за що відразу ж поплатився роботою, а буквально на наступний день почалися обшуки і допити.

**ЯКБИ МЕНЕ ЗАПИТАЛИ, ЧИ ЖАЛКУЮ
Я ЗА ТИМ, ЯК СКЛАЛОСЯ МОЄ
ЖИТТЯ, ПРО ВІДСИДЖЕНІ 15 РОКІВ,
Я Б ВІДПОВІВ: АНІТРОХИ. І ЯКБИ
ДОВЕЛОСЯ ПОЧИНАТИ ВСЕ
СПОЧАТКУ ТА ВИБИРАТИ, Я Б ОБРАВ
ЖИТТЯ, ЯКЕ ПРОЖИВ.**

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІА

[В'ячеслав Чорновіл про](#)

[СВОЄ ЖИТТЯ](#)

- "Молодий В'ячеслав був абсолютно вільнодумною людиною, здавалося, що він не боявся навіть того, що в колі його спілкування міг виявитися донощик", - говорив про Чорновола його соратник Михайло Косів.

**НАЙБІЛЬШЕ ЧОГО МИ
ТОДИ БОЯЛИСЬ, ЩО НАС
СПРАВДІ ВИКИНУТЬ З
УКРАЇНИ**

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІА

[Спогади В'ячеслава](#)

[Чорновола](#)

- Перший арешт на три місяці не злякав В'ячеслава Чорновола, оскільки незабаром у самвидавці вийшов документальний збірник "Лихо з розуму" ("Портрети двадцяти злочинців"). Він був перевиданий за кордоном, а автор отримав міжнародну журналістську премію.
- Навіть під час відбування свого покарання в Мордовії В'ячеслав Чорновіл зміг прославитися там як організатор масових акцій протестусеред політичних ув'язнених. У результаті цього, майже половину свого 6-річного терміну він провів в ізоляторі. Навіть місцева охорона дала йому прізвисько - "зеківський генерал".

**СЛАБКІСТЬ НАШОЇ
ДЕМОКРАТІЇ В ТОМУ, ЩО
МИ НЕ БУЛИ ГОТОВІ,
НЕБАГАТО БУЛО ТАКИХ
ЛІДЕРІВ, ЯКІ ДИВИЛИСЯ
ДАЛЕКО ВПЕРЕД.**

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІА

[В'ячеслав Чорновіл про](#)

[українську демократію](#)

- Російські політологи неодноразово писали, що у політичній програмі Чорновола, опублікованій в 1989 році, він був затятим прихильником федералізації. "Бачу в складі Української Федеративної Народної Республіки такі землі, як Київщина, Поділля, Волинь, Галичина, Буковина, Закарпаття, Гетьманщина, Слобожанщина, Запоріжжя, Донеччина, Таврія (Чорномора), а Крим - як незалежного сусіда, або автономну республіку в союзі з Україною. Кожна з цих земель буде мати свій парламент (Донецька Рада, Галицька Рада і т. д.) і свій земельний уряд, а двопалатна (з пропорційним представництвом від усього населення і рівним - від земель) Центральна рада України буде займатися і гарантувати демократичні права (на опозицію, на вільні вибори, на свободу слова і друку, на приватну чи колективну власність, на недоторканність і гідність особи)", - говорилося в його програмі.
- Сам Чорновіл уточнив, що в 1991 році він змінив свою думку - федералізація необхідна була лише до того, як Україна стала національною державою. "Що стосується федеративного устрою. Я зараз не буду включати в програму таку термінологію, оскільки мене можуть неправильно зрозуміти. Є федеративний устрій у однонаціональній Німеччині, а є такі країни, як Югославія і Радянський Союз, які теж називаються федеративними. Деякі мої опоненти постійно плутають ці поняття, або роблять вигляд, що не розуміють, при трактують мою заяву так, що використовують це проти мене. І тому я заміню поняття "федеративність" іншим - "регіональне самоврядування", - заявив він у своєму інтерв'ю.

Нагороди Чорновола.

*«Дай Боже нам любити
Україну понад усе сьогодні –
маючи, щоб не довелося потім
гірко любити — втративши»*

В'ячеслав Чорновіл

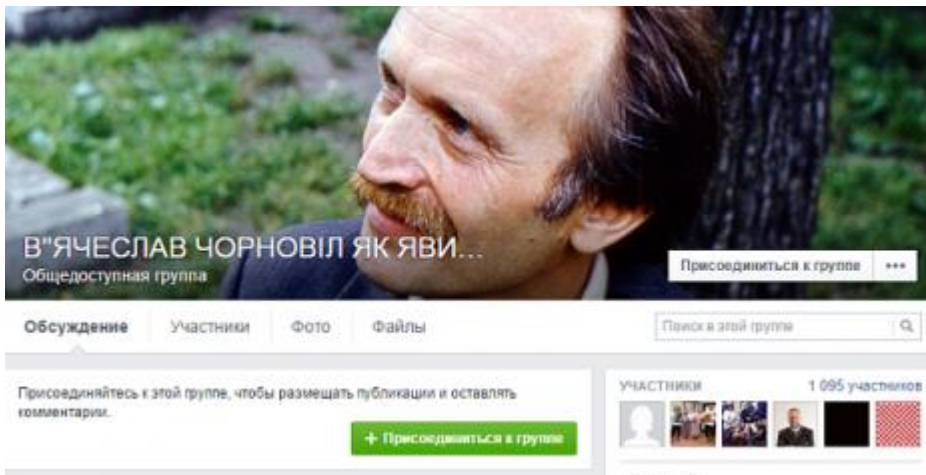
[В'ячеслав Чорновіл про](#)

[Україну](#)

- Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Ніколаса Томаліна (1975);
- Лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка (1996) - за збірки "Правосуддя, чи рецидиви терору?", "Лихо з розуму", книгу "Хроніка таборових буднів", публіцистичні виступи в пресі, а також за твори, раніше позначені як антирадянські;
- Орден князя Ярослава Мудрого V ступеня (1997);
- Герой України (2000) (посмертно) - за визначний особистий внесок у національне відродження України, послідовне відстоювання ідеї побудови незалежної Української держави, активну державну і політичну діяльність.

В'ячеслав Чорновіл і соціальні мережі.

Незважаючи на те, що В'ячеслав Чорновіл пішов з життя ще до того, як на території України Інтернет, як, втім, і соціальні мережі, набули широкого поширення, сторінки його пам'яті все одно можна знайти в соцмережах.

[Група пам'яті](#)

[В'ячеслава Чорновола в Facebook](#)

Сторінка пам'яті В'ячеслава Чорновола у соціальній мережі Facebook.

[Група пам'яті](#)

[В'ячеслава Чорновола ВКонтакте](#)

У соціальній мережі ВКонтакте також можна знайти [сторінку пам'яті героя України](#).

У соцмережі "Однокласники" подібних груп виявлено не було.

Біографія В'ячеслава Чорновола.

- **1958 рік** - у Чорновола з'явилися перші проблеми через його політичні погляди, у зв'язку з цим він був змушений виїхати на рік в Жданов на будівництво домни;
- **4 вересня 1965 року** - В'ячеслав Чорновіл виступив у кінотеатрі "Україна" на прем'єрі фільму Сергія Параджанова "Тіні забутих предків" з протестом проти арешту української антирадянської інтелігенції, після чого був звільнений з видання "Молода Гвардія";

- **Листопад 1967 року** - засуджений на шість років до колонії суворого режиму через його книгу про шістдесятників - "Лихо з розуму";
- **1969 рік** - звільнений достроково. Змушений перебиватися випадковими заробітками;
- **1970 рік** - почав видавати підпільний журнал "Український вісник";
- **1972 рік** - засуджений вдруге на 6 років ув'язнення в колонії суворого режиму і 3 роки заслання;
- **1978 рік** - вийшов на свободу;
- **22 травня 1979 року** - став членом Української Гельсінкської групи;
- **травень 1980 року** - третій арешт і заслання до Якутії на 5 років;
- **1983 рік** - Чорновіл опинився на волі, але без права в'їзду в Україну;
- **1985 рік** - до повернення на батьківщину;
- **1988 рік** - спроба позбавити Чорновола радянського громадянства, яка зазнала невдачі, оскільки він закликав усі країни світу не приймати його. У тому ж році створив Український Гельсінкський союз, який став першою спробою політичної опозиції радянському уряду;
- **вересень 1989 року** - створив "Народний рух України за Перебудову";
- **30 березня 1990 року** - став народним депутатом України;
- **жовтень 1991 року** - обраний Гетьманом українського козацтва на Великій козацькій раді;
- **грудень 1991 року** - посів друге місце на перших виборах Президента України;
- **1992 рік** - став очільником "Народного руху України";
- **березень 1994 року** - вдруге був обраний народним депутатом України;
- **з 1995 по 1995 рік** - член української делегації в Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЄ);
- **29 березня 1998 року** - втретє став народним депутатом;

В'ячеслав Чорновіл був тричі одружений. Його друга дружина Олена Тимофіївна Антонів, яка також була дисидентом, загинула в автокатастрофі за нез'ясованих обставин в 1989 році. Від першого шлюбу у В'ячеслава є син Андрій (1962 р.н.), а від другого - Тарас (1964 р.н.).

Загибель і похорон Чорновола.

Фото з місця загибелі

В'ячеслава Чорновола

25 березня 1999 року В'ячеслав Чорновіл разом зі своїм водієм їхав на автомобілі марки "Тойота" по трасі Бориспіль - Золотоноша, де на її п'ятому кілометрі транспортний засіб зіткнувся з автомобілем КамАЗ.

На ранок після загибелі Чорновола Юрій Кравченко, тодішній міністр внутрішніх справ, так і не дочекавшись результатів офіційної експертизи, заявив, що і Чорновіл, і його водій загинули в результаті ДТП, а також, що "версія замаху на В'ячеслава Чорновола як причина його загибелі, навіть не розглядалася".

Але в це мало хто повірив. Більшість людей вважала смерть Чорновола політичним вбивством. Незважаючи на обурення громадськості, справу про його смерть було закрито в червні 1999 року. Відновити слідство вдалося лише 27 березня 2001 року, однак і тоді воно було припинено без видимих результатів.

У березні 2005 року депутати Верховної Ради України від Народного руху звернулися до Віктора Ющенка, тодішнього Президента України, з проханням відновити розслідування справи. 4 квітня 2005 слідчі дії були відновлені Святославом Піскуном, генеральним прокурором України. Також були зібрані додаткові матеріали по справі. Але незабаром після відставки Піскуна, 14 жовтня 2005, розслідування знову зупинилося. У серпні 2006 року воно було знову відновлено.

27 березня 2007 були отримані результати незалежної експертизи, проведеної в Польщі, яка підтвердила те, що В'ячеслав Чорновіл і його водій загинули в результаті нещасного випадку.

2011 рік - Генеральна прокуратура України, попередньо отримавши згоду сина, ексгумувала тіло В'ячеслава Чорновола, оскільки Ярослав Кендзьор та Іван Стойко, народні депутати від НРУ, заявили, що в ході слідства на голові Чорновола були зафіксовані сліди від удару

кастетом. З моменту цієї заяви і до ексгумації тіла могила Чорновола перебувала під цілодобовою охороною.

14 березня 2012 - Бориспільський суд Київської області почав судові слухання за повною процедурою з судовим слідством у справі про загибель Чорновола.

21 січня 2014 Бориспільський міжрайонний суд Київської області закриття справу про загибель В'ячеслава Чорновола, визнавши його нещасним випадком.

Тарас Чорновіл, син В'ячеслава Чорновола, все одно заявив, що його батька "вбили, бо боялися, що він зламає схему безперешкодного виходу в другий тур Кучми з Симоненком, що гарантувало б Кучмі перемогу".

Місце В'ячеслава

Чорновола в Верховній Раді

Похований В'ячеслав Чорновіл на центральній алеї Байкового кладовища в Києві. Похорон відбувся 29 березня 1999 року, на який пришли більше 200 000 чоловік, що приїхали з усіх куточків країни. Труну з тілом В'ячеслава Чорновола несли на руках від Володимирського собору до Байкового кладовища.

Увічнення пам'яті В'ячеслава Чорновола.

Вересень 1999 року - в Каневі був встановлений і відкритий перший на території України пам'ятник В'ячеславу Чорноволу.

2000 рік - в Хмельницькому вул. Індустріальна була перейменована на вулицю В'ячеслава Чорновола. 24 березня 2001 на цій вулиці був відкритий постамент Герою України В'ячеславу Чорноволу.

24 грудня 2002 року в Києві відкрито кабінет-музей В'ячеслава Чорновола.

28 грудня 2002 у Львові відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу (скульптор Іван Самотос).

25 березня 2003 заснована традиція проведення "Чорноволівських читань", метою яких є вивчення творчості В'ячеслава Чорновола.

У 2003 році на честь В'ячеслава Чорновола була випущена пам'ятна монета номіналом у 2 гривні.

23 липня 2005 розпорядженням Кабінету Міністрів України Львівському державному інституту новітніх технологій та управління присвоєно ім'я Героя України В'ячеслава Чорновола.

25 вересня 2005 року в Івано-Франківську відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу, розташований на розі вулиць Січових Стрільців та Чорновола.

© Яндекс [Условия использования](#) [Сегодня](#) [Статистика](#) [Схема](#) [Спутник](#) [Гибрид](#) [Панорама](#) 30 м [Найти](#)

1 березня 2006 в Дніпропетровську один з бульварів міста перейменований в бульвар В'ячеслава Чорновола.

17 липня - 10 серпня 2006 пройшов всеукраїнський тур Народного руху України по великих містах з метою демонстрації фільму про В'ячеслава Чорновола "Той, що пробудив Кам'яну державу".

23 серпня 2006 року в Києві навпроти будівлі, де в 1989 знаходився штаб НРУ, відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу (скульптор Богдан Мазур).

У відкритті цього пам'ятника брав участь Віктор Ющенко, який також заявив, що сумнівається у випадковості смерті засновника НРУ. "Ми знову повертаємося до цього питання ... І я впевнений, що ми повинні вийти на якісно інші висновки, спираючись на ті матеріали, які сьогодні накопичилися в Генпрокуратурі та слідчих органах", - сказав він.

1 грудня 2006 скверу навпроти київської квартири В'ячеслава Чорновола (вул. Панаса Мирного, 27), в якій він жив з 1993 року по день своєї смерті, було присвоєно його ім'я. Крім того, у сквері було встановлено пам'ятний знак.

24 грудня 2006 в селі Вільховець Звенигородського району Черкаської області в будинку Чорновола, де в 1946-1955 жив В'ячеслав Чорновіл, відкрито музей. Цей музей став складовою частиною туристичного маршруту "Золота підкова Черкащини".

23 грудня 2007 року на території садиби відкрито погруддя Чорновола.

23 серпня 2007 року в Миколаєві відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу.

21 грудня 2007 в Хмельницькому відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу.

30 березня 2008 в Кіровограді на будівлі по вулиці Луначарського відкрита меморіальна дошка зі словами "У цій будівлі В'ячеслав Чорновіл провів останній день свого життя".

24 грудня 2008 випущена поштова марка з портретом В'ячеслава Чорновола.

12 березня 2009 в Кіровограді вулиця Луначарського перейменована у вулицю Чорновола.

У 2011 році на честь В. М. Чорновола названа площа в Херсоні.

13 грудня 2012 в Черкасах на його честь була названа одна з центральних вулиць міста (колишня Енгельса).

Також на честь В'ячеслава Чорновола названі шість шкіл, два інститути і кілька вулиць.

[Пам'ятник В'ячеславу Чорноволу в Каневі](#)

[Постамент В'ячеславу Чорноволу в Хмельницькому](#)

[Кабинет-музей Вячеслава Чорновола в Києві](#)

[Пам'ятник Вячеславу Чорноволу у Львові](#)

[Пам'ятна монета з Вячеславом Чорноволом](#)

[Пам'ятник Вячеславу Чорноволу в Івано-Франківську](#)

[Пам'ятник В'ячеславу Чорноволу в Києві](#)

[Пам'ятний знак В'ячеславу Чорноволу на на його будинку в Києві](#)

[Музей В'ячеслава Чорновола в селі Ольховець](#)

[Бюст В'ячеслава Чорновола на території садиби в селі Ольховець](#)

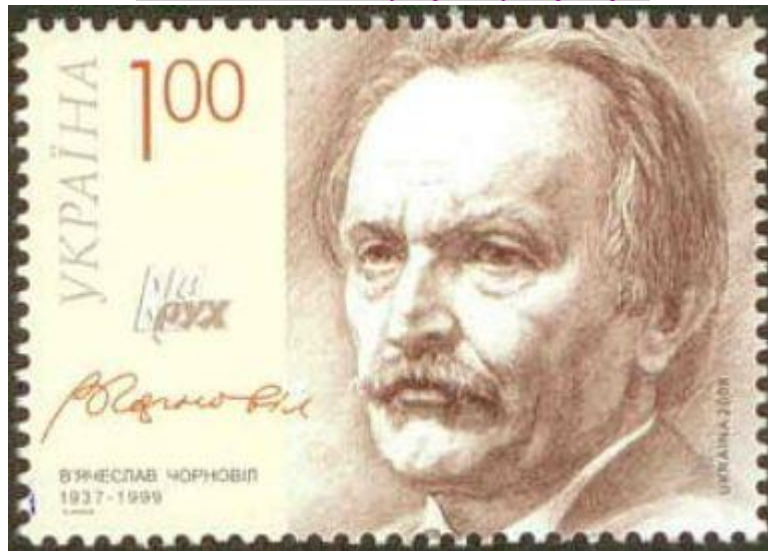
[Пам'ятник В'ячеславу Чорноволу в Миколаєві](#)

Пам'ятник Вячеславу Чорнолу в Хмельницькому

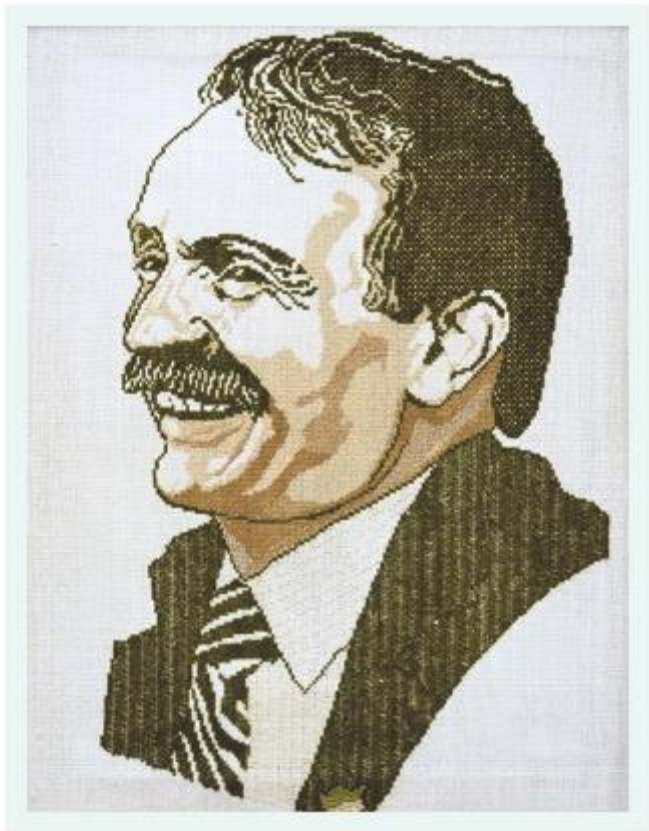

Пам'ятна дошка Вячеславу Чорнолу в Кіровограді

Поштова марка з портретом Вячеслава Чорновола

В'ячеслав Чорновіл очима художника Юрія Савки.

Лідер Руху В'ячеслав Чорновіл. Фото автора

[Портрет В'ячеслава Чорновола, виконаний](#)

[Юрієм Савкою](#)

Відомий волинський вишивальник Юрій Савка представив виставку «Штрихи історії України у вишиваному портреті».

Вона стала вже 55-ю персональною виставкою відомого майстра. З його оригінальними роботами люди вже мали можливість ознайомитися в багатьох регіонах нашої країни. І всюди - море позитивних відгуків!

Як часто користувачі Яндекс з України шукають інформацію про В'ячеслава Чорновола в пошуковій системі?

Як видно з фото, користувачі пошукової системи Яндекс у вересні 2015 цікавилися запитом "В'ячеслав Чорновіл" 348 разів.

А за даним графіком можна прослідкувати, як змінювалась динаміка зацікавленості користувачів Яндекс В'ячеславом Чорноволом за останні 2 роки:

- пік зацікавленості був зафіксований в березні 2014 року (близько 600 запитів);
- мінімум зацікавленості було проявлено в вересні 2013 року (близько 200 запитів);

МАТЕРІАЛИ ВИКОРИСТАННІ ЗА

<http://heroes.profi-forex.org/ua/chornovil-vjacheslav-maksimovich>